

بررسی علل عدم تحقق پذیری طرح های کالبدی روستاشهرهای ایران با نگاهی به تجربه تحولات پارادایم طراحی دزاکوتاهای در چین

حبیب اله خدائی^۱، علی شکوهی^{۲*}، مهدی ساشورپور^۳

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد طراحی شهری، گروه شهرسازی واحد زنجان، دانشگاه آزاد اسلامی، زنجان، ایران.

۲- استادیار گروه شهرسازی واحد زنجان، دانشگاه آزاد اسلامی، زنجان، ایران.

۳- استادیار گروه شهرسازی واحد زنجان، دانشگاه آزاد اسلامی، زنجان، ایران.

خلاصه

توسعه شهرنشینی و هجوم جمعیت روستاها به شهرها موجب رشد سریع شهرها شده و در این فرایند روستاهای پیرامون شهرها، تحت تأثیر عملکرد شهرها قرار می گیرند که پیامدهای مختلفی مانند رونق بورس بازی زمین، ظهور حاشیه نشینی، نقض ضوابط و تفکیک غیرقانونی زمینهای داخل و پیرامون سکونتگاهها و مشکلات دیگر به دنبال دارد. جهت اجتناب از بروز این مشکلات در روستاشهرها، بایستی از نظر شناخت و تعریف ضوابط مشخص برای توسعه و رشد آنها در قالب طرح های کالبدی، اقدام شود. این مقاله ابعاد مختلف تهیه و اجرای طرح های کالبدی روستاشهرها در ایران و دلایل توفیق و یا عدم توفیق آنها را در مقایسه با مهمترین و جدیدترین تجربه مربوط به اقدامات انجام شده در دزاکوتاهای منطقه چاونان چین بررسی می کند. روش تحقیق توصیفی- تحلیلی بر مبنای مطالعات اسنادی و کتابخانه ای است. یافته های پژوهش نشان می دهد که تحولاتی که در سکونتگاههای روستایی بر اثر الحاق به شهرها روی می دهد، موجب بروز مشکلات بسیاری شده و در مواردی به دلیل عدم انتخاب روشهای اصولی در طراحی و اجرا و فقدان مطالعات کافی، منجر به عدم استقبال از طرح و یا شکست آن گردیده است.

کلمات کلیدی: عدم تحقق پذیری، طرح های کالبدی، روستاشهر، پارادایم طراحی، دزاکوتا.

۱. مقدمه

تداوم پیشروی شهرهای بزرگ به سمت مناطق پیرامونی، محیطی را شکل می دهد که در آن سیستم های شهر و روستا در هم می آمیزند و در محل برخورد آنها پدیده پیراشهرنشینی شکل می گیرد و در این فرایند روستاهای پیراشهری کم کم ویژگی های روستایی خود را از دست داده و ویژگی های شهری به خود می گیرند. روستاشهرها با داشتن ویژگی های ذاتی روستا و شرایط جدید زندگی شهرنشینی به صورت ناحیه ای با فضای انتقالی چند عملکردی در می آیند و کم توجهی به این امر، سبب تبدیل آنها به یک سکونتگاه حاشیه ای با ساختار فضایی نابرابر شده و تداوم این وضع موجب بروز مشکلاتی از جمله کیفیت نازل شرایط زندگی، به هم خوردن تجانس اجتماعی و بورس بازی زمین و مسکن می گردد [۱].

* Corresponding author

Email: a_shokoohi2002@yahoo.com